

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 1. Vtrum peccata remissa redeant per sequens peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

mibi multitudine victimarum vestrarum, dicit Dominus? Ne offeratis ultra sacrificium frustra: Atqui non frustra obtulissent, si per ea fuissent peccata venialia condonata. Matth. 6. v. 15. Si non dimiseritis hominibus peccata eorum, nec Pater vester caelestis dimittet vobis peccata vestra: Sed si peccatum veniale posset remitti sine mortifero, daretur casus in quo mihi fieret remissio, quamvis ego non remitterem fratri.

Probatur Secundò, Ratione: Primò, Peccator facit illud opus, vel vt Deo reconcilietur de peccatis venialibus, vel ob alium finem: Si ob alium finem, non est cur existimemus ei condonari peccatum veniale: Si autem, vt Deo reconcilietur, & obtineat veniam culpæ venialis, videtur Deum irridere, vt qui neglectis maximis culpis, de minimis veniam petat. Secundò, Quia remissio peccati est signum amicitia & reconciliationis: atqui nullò opus hominis peccatoris, quamdiu cupit manere in peccato mortifero, seu quamdiu ab eo non recedit, est acceptum Deo ad vllam reconciliationem, cum sit opus inimici. Confirmatur: Quia Deus priùs respicit ad personam, quam ad opus; iuxta illud Genes. 4. v. 4. Respexit Dominus ad Abel, & ad munera eius: persona enim est veluti forma ipsius operis: ergo si persona sit inimica, & consequenter nullus pretij apud Deum, etiam opus nullius pretij erit.

20
1. Obiectio
Sed Contrà: Obijcitur Primò. Ex Durando: In peccato veniali non est privatio gratiæ, nec pœna æterna, sed solum inordinatio voluntatis, & debitum pœnæ temporalis: atqui voluntatis inordinatio potest tolli per displicentiam eius, quod inordinatè placuit; & pœnæ debitum tolli potest per solutionem supplicij temporalis: ergo sine remissione peccati mortiferi.

Solutur.
Respondeo: Etsi in peccato veniali non sit tanta offensio Dei, vt priuet hominem eius amicitia; est tamen aliqua offensio præter inordinationem actus, & debitum pœnæ temporalis, quæ offensio non potest tolli per quamlibet voluntatis reordinationem, sed per eam duntaxat, quæ Deo

ad hoc sit accepta: talis autem non est ea, quæ consistit cum peccato mortifero.

Obijcitur Secundò: De eo, qui habet peccatum originale & veniale tantum, & in his moritur; huic, inquit Durandus, remittitur peccatum veniale sine originali. Quod confirmat, quia non punietur pro peccato illo veniali pœna infinita, cum ei tantum debeatur pœna finita.

2. Obiectio
Solutur.
Respondeo: Huic nunquam remittetur culpa venialis, quia in inferno non concipiet dolorem de illo peccato sicut oportet ad remissionem; ad hoc enim requiritur gratia: alioqui etiam dicere possemus culpam mortiferam ibidem remitti. Quò fit, vt talis semper sit puniendus pro illo peccato; nam semper manebit culpa. Pœna tamen fortassis erit mitissima; nam productio pœnæ est loco intensiois. Vnde etsi fidelis in gratia discedens, ob tale peccatum in Purgatorio fortassis puniretur igne, credibile tamen est: illum non puniendum igne, sed mitius: alioqui parum differret eius supplicium à pœnâ eorum, qui damnantur ob peccatum mortale. Ad confirmationem: Peccato veniali dicitur deberi pœna finita, si sit solitarium; vt in iustis, in quibus culpa potest deleri. Nam alioquin omni peccato tamdiu debetur pœna, quamdiu perseuerat ipsa culpa. An verò illi qui in solo originali peccato moriuntur, sint puniendi pœnâ ignis, copiosè deductum vide lib. 13. de Perfèct. diuini c. 22. n. 143. & seq.

3. Obiectio
Obijcitur Tertio: Opera peccatoris valent ad bona temporalia consequenda: ergo etiam ad remissionem peccatorum venialium.

Solutur.
Respondeo Negando Consequentiam; Quia remissio peccati est bonum superioris ordinis, pertinens ad reconciliationem cum Deo: vnde non habet proportionem cum operibus nostris, nisi in gratiâ fiant.

21
Dico Secundò: Per potentiam tamen absolutam peccatum veniale remitti potest referuato mortali. Ratio est: Quia hæc culpæ non necessariò dependent à se mutuo.

Per absolutam potentiam potest veniale remitti sine mortali.

Q V Æ S T I O L X X X V I I I .

De rediv peccatorum per Pœnitentiam dimifforum.

In Quatuor Articulos diuisa.

ARTICVLVS I.

Vtrum peccata remissa redeant per sequens peccatum?

1
Sæus questionis.
R
Espondetur negatiuè. Notandum est: Hic non quæri, an actus peccatorum remissorum, vel prauæ inclinationes habituales redeant: sed, an culpa redeat & reatus: id est, vtrum Deus, quando post veniam homo peccat, rursus ei imputet peccatum antè commissum & condonatum, ad culpam & reatû; habeatque illum inimicum ob illud peccatum, sicut antea eum primum illud commissit?

Quidam affirmant redire, dist. 22. & D. Thom. hoc loco, existimantur pec-

cata remissa redire per sequens peccatum, inducti in eam sententiam quibusdam rationibus SS. Patrum, quæ id videbantur sonare: quas vide apud Magistrum dist. 22. & Gratianum de Pœnitentia dist. 4. Ita sensit Præpositius, vt refert Bonauentura dist. 22. art. 2. quæst. 1. & Hugo Victorinus lib. 2. de Sacramentis parte 1. cap. 4. Quæ sententia non aliter potest intelligi, quam si ponamus, Deum non absolutè, sed sub conditione remittere peccata; nempe, si homo non ampliùs peccet: alioqui implicat contradictionem, vt peccata absolutè remissa, iterum incipiant imputari, sicut antea.

2
Dico Primò: Certum est peccata semel remissa non redire secundum se per sequens peccatum, neque culpâ neque reatu. Est communis sententia Doctorum dist. 22.

Verior sententia & communis negat.

Rrr iiii

Sed

Loca Scri-
pturæ mi-
nus effica-
cia.

Sed difficultas est in probando. Primùm testi-
monium adfertur ex cap. 18. & 38. Ezechielis, *Si
impus egerit pœnitentiam, &c. omnium iniquitatum
eius non recordabor amplius.* Sed hoc testimonium
parum est firmum: nam similiter dicitur de iusto
peccante, *Omnes iniustitia eius non recordabuntur;* &
tamen si redeat ad iustitiam, rursus recordantur.
Alterum testimonium est Nahum 1. v. 9. *Non con-
surgat duplex tribulatio, vel vt LXX. habent, Non
punit Deus bis in idipsum.* Verùm nec hoc firmum
est; quia longè alia est huius loci sententia: sensus
enim est, Assyrii non capient Hierusalem & Iu-
dam, sicut ceperunt Israël. Alius locus est ad Ro-
manos 11. v. 29. *Sine pœnitentiâ enim sunt dona Dei
& vocatio.* Sed nec hoc conuincit: nam Apostolus
loquitur de ijs donis; quæ Deus absolute decreuit
independentem ab hominum meritis.

1. Probatur
ex Scriptu-
ra.

Aliter ergo probatur Primò: Homo dicitur in
Scripturâ *Purgari & mundari à peccatis, & super niuè
dealbari,* Psal. 50. v. 9. *Isaia 1.* Ergo omnino &
absolute tolluntur, & non solum sub conditione.
Quia his modis loquendi significatur turpitudi-
nem peccati perfecte toli, sicut tollitur labe per
nitorem, nigredo per albedinem, tenebræ per lucem.
Confirmatur: quia si ita solum tolleretur,
vt postea rediret, non tam esset sublata, quàm sup-
pressa & contexta.

Matth. 18. *Quacumque solveritis super terram, erunt
soluta & in calis,* id est, perfecte, & coram Deo:
atqui, si redirent, non essent perfecte soluta; si-
cut qui sub conditione dimissus est, non est abso-
lute liber.

3
2. Probatur
ex Patrib.

Probatur Secundò: Testimonio Patrum. D.
Prosper in responsione ad secundam obiectionem
Gallorum: vbi sic legendum est, *Qui recedit à Chri-
sto, & alienus à gratiâ finit hanc vitam, quid nisi in
perditionem cadit? sed non in id, quod remissum est re-
cidit, nec in originali peccato damnabitur, qui tamen
propter postrema crimina ea morte afficietur, quæ illi
propter ea quæ remissa sunt, debebatur.* Gelasius Papa
apud Gratianum de Pœnit. dist. 4. *Diuina clementia
dimissa peccata in ultionem ulterius redire non patitur.*
Idem docet Benedictus X I. in Extrauaganti In-
ter cunctas, de Priuilegijs; vbi in hanc sententiam
ait, *Absurdum esse, vs quæ peccata per pœnitentiam di-
missa rursus debeat consistere, & vt debitor liberatus ad-
huc maneat ad soluendum obligatus.*

4
3. Probatur
ex Ratione.

Probatur Tertiò: Ratione. Primò: Quia be-
neficium remissionis peccatorum non est condi-
tionatum, pendens à futuro euentu, sed absolu-
tum & perfectum, vt Scriptura multis locis insi-
nuat: ergo etiamsi postea contingat hominem
peccare, non reuocatur in irritum: sicut inter ho-
mines debitum semel condonatum non reuoca-
tur, etiamsi contingat alterum esse ingratum. Se-
cundò: Pro peccatis remissis facta est per me cõ-
pensatio ex meritis, & satisfactione Christi, qua
mihi Sacramento in re vel in voto suscepto appli-
cantur: ergo illa non possunt redire, aut rursus
imputari. Confirmatur: Quia efficacia meritorum
Christi postulat, vt in æternû deleantur: *Vna enim
oblacione consummauit Christus in æternum sanctifica-
tor,* ad Hebræos 10.

Peccata re-
missa quo-
dammodo
redeunt ra-
tione in-
gritudi-
nis.

Dico Secundò: Peccata remissa quodammodo
per sequens peccatum redeunt, non absolute &
secundum se, sed ratione cuiusdam ingritudinis,
quæ est circumstantia, peccatum sequens aliquo
modo aggrauans. Est communis Doctorum: &

fic intelligenda sunt Patrum & Scripturarum
testimonia. Vide Gratianum. de Pœnit. dist. 4.
Pro quo,

Notandum est: Remissionem peccatorum esse
summum beneficium; & tot homini collata esse
diuinitus beneficia, quot ei remissa sunt peccata.
Qui autè post acceptû magnum aliquod beneficiû
benefactorem suû iniuriâ afficit, ea iniuria cen-
setur grauior, quàm si beneficium non præcessisset.
Vnde quâdo peccator post remissa peccata rursus
Deum offendit, hæc offensio censetur maior ex
singulorum peccatorum remissione, quàm aliqui
per se sola esset; & tot habeat malitias formaliter
vel ratione distinctas, quot erant malitias antè
remissa. Itaque singula peccata censentur ibi re-
dire, & reuiuiscere, ratione illius malitiæ, quam
circa peccatum sequens ponunt; quæ tamen non
pertinet ad singulas peccatorum species, sed ad
peccatum ingritudinis: est tamen eò maior, quò
maius erat beneficium remissionis; & consequen-
ter, quòd plura & maiora erant peccata, quæ an-
teà sunt remissa.

Remissio
peccati est
summum
beneficiû.

Ex his patet confirmatio propositionis. Nam
quòd hæc ingratitude sit circumstantia peccato-
rum, non autem per se ipsa nouum peccatum, pa-
tet; quia annectitur cuius speciei peccati: siue
enim post remissa peccata pecces furto, siue per-
iurio, siue alio modo, semper coniuncta est hæc
ingritudinis malitia. Confirmatur: quia ingra-
tudo erga Deum non est speciale peccatum, nisi
quando est omisso gratiarum actionis, vel com-
memorationis beneficij eo tempore quo teneba-
tur, vel quando ingratitude est directè volita; vt
si non velis Deo agere gratias, aut agnoscere eius
beneficia, aut ea parui pendas.

Ingratitu-
do est cir-
cumstantia
omnis pec-
cati.

Sed contrâ. Obijcitur Primò: Matthæi 18. ex
Parabola illius domini, qui seruo suo condona-
rat decem milla talentorum, quem tamen seruo
postea, quia conserui sui miserus non fuerat, ius-
sit conijci in carcerem, donec omne debitum an-
te remissum solueret.

6
Obijcitur
Parabola
Matth. 18.

Respondeo, dicendum; in Parabolis non esse
singula ad significationem applicanda, sed scopû
esse spectandum. Scopus autem Christi est, hæc
Parabolâ ostendere, quantoperè displiceat Deo
inclementia ad ignoscendum; & eum, qui talis est,
sic puniendum, ac si præterita peccata ei remissa
non fuissent; id est, pœnâ æternâ multandum.

Obijcitur Secundò: *Charitas operit multitudinem
peccatorum:* 1. Petri 4. v. 8. ergo detracta chari-
tate per peccatum sequens reteguntur priora pecca-
ta. Confirmatur Primò: Quia bona opera per
peccatum mortificata integrè reuiuiscunt per pœ-
nitentiam, vt infra dicemus: ergo similiter mala
opera mortificata per pœnitentiam & charitatè,
reuiuiscunt per sequens peccatum sublatâ chari-
tate. Confirmatur Secundò: quia pari modo Eze-
chielis 18. v. 24. dicitur de iusto peccante, *Omnes
iniustitia eius non recordabuntur,* & de impio pœni-
tente v. 22. *Omnium iniquitatum eius non recordabor
amplius;* & tamen recordatur iustitiarum, si ille
agat pœnitentiam: ergo similiter recordabitur
priorum iniquitatum, si rursus labatur.

7

Respondeo: Charitas ita tegit peccatum, vt
tollat: Tegit enim Deo, cui non potest quidquam
tegi, nisi tollatur. Ad Primam Confirmationem:
Est dispar ratio. Primò, quia merita per sequens
peccatum non delentur: *manent enim in accepta-
tione*

Cui magis
merita re-
uiuiscunt
quàm pec-
cata.

tione diuina, tanquam digna pœmio, nisi obstaret indignitas personæ: unde nõ requiritur aliud, quàm vt ea indignitas tollatur. Peccata autem per pœnitentiam omnino delentur, sic vt non amplius apud Deum maneant. Secundò: Quia merita illa nõ fuerunt remunerata; unde merito reuifcunt. Peccatum autem per pœnitentiam ex Christi meritis fuit compensatum, unde non potest redire. Tertio: Quia Superexaltat seu superat misericordia iudicium: Iacobi 2. v. 13. Misericordias enim eius super omnia opera eius. Pſal. 144. v. 9. Ad Secundam Confirmationem: Respondeo Prophetam loqui de impio, qui conuertitur, & manet iustus; huic enim nihil oberit impietas præterita ad vitam æternam: & de iusto, qui peccat & manet in peccato, cui nihil proderit prior iustitia ad salutem. Unde hæc sententia nihil ad præsentem quæstionem.

Obijciunt Tertio: Ingratitudinis mensura est beneficium: atqui beneficium remissionis tantum est, quantum est peccatum remissum: ergo ingratitude illa tanta est, quantum erat peccatum remissum: ergo peccatum remissum redit, saltem secundum æqualem malitiam & reatum.

Respondeo: Esti ingratitude mensura sit beneficium, non tamen est tanta, quantum beneficium, sed longe minor: Potest enim quis eidem beneficio esse multum, & parum ingratus, ratione peccati, quo plus vel minus peccat contra benefactorem; quò fit, vt hæc malitia raro sit mortalis.

D V B I V M.

An saltem per potentiam absolutam Dei fieri possit, vt peccata remissa integrè redeant?

Respondeo & Dico Primò: Si ita fiat remissio, sicut modò reipsa fit, nempe absolute & independentè à futuro euentu, nõ possunt villo modo redire. Ratio est: Quia non potest Deus homini inferere malitiam, v. g. furti, vel fornicationis, sed hæc necessario oritur ab actu libero hominis: ergo si homo rursus non committit hæc peccata, impossibile est eorum malitiam redire.

Dico Secundò: Si tamen alio modo fiat remissio, poterunt redire; vt rectè Scotus dist. 22. ar. 1. Posset enim Deus remittere peccata sub conditione, nisi rursus contingat illum peccare, & sic applicare merita Christi: quo posito, si rursus homo peccauerit, irrita censetur tota prior remissio, & vniuersa peccata priora ita reddent eum obnoxium, sicut antè. Quod patet à simili ex condonatione debiti, vel iniuriæ inter homines; quæ fieri potest, & sæpè fit, sub conditione; quæ posita, censetur irrita.

ARTICVLVS II.

Virum peccata dimissa redeant per ingratitude, qua peculiari modo est in quatuor generibus peccatorum?

Respondetur: Peccata remissa redire secundum circumstantiã ingratitude per omne peccatum mortiferum: sed præcipuo quodam modo per quatuor genera peccatorum, nempe

per odium fraternum, quo fratri veniam petenti nolimus ignoscere: per apostasiam à fide: per contemptum confessionis: & per dolorem de penitentiã habitã. Ratio est: Quia hæc peccata peculiariter repugnant remissioni peccatorum. Vide D. Thomam.

D V B I V M.

Virum maius peccatum sit, quòd committitur contra innocentiam, an quòd contra beneficium remissionis peccatorum?

Scotus dist. 22. arti. 3. & Caietanus hic putant maius esse peccatum, quòd contra innocentiam fit, quia tunc innocentia est maius beneficium, quàm remissio peccatorum, Contrarium videtur sentire D. Thomas hic ad 3. & Dominicus Soto dist. 16. quæst. 1. art. 2.

Respondeo & Dico Primò: Si loquamur de innocentia, qualis erat in primo homine, peccatum contra talem innocentiam maius est, quàm contra beneficium remissionis peccatorum. Ratio est: tum quia facilius poterat illud peccatum vitari; tum quia hoc peccatum spoliavit hominem longè pluribus bonis, imò totum genus humanum perdidit.

Dico Secundò: Cæteris paribus maior est ingratitude, & maius peccatum est peccare post remissionem peccatorum, quàm contra innocentiam. Dico cæteris paribus; vt si par sit imbecillitas, & non sequantur alia mala.

Probat: Quia est innocentia in se sit maius bonum, quàm remissio peccatorum, tamen remissio peccatorum absolute est maius beneficium. Nam beneficij magnitudo non tam spectatur ex rei magnitudine, quàm ex comparatione eius ad dantem & accipientem: v. g. Maius beneficium est, si pauperi & inimico des panem & aquam, quàm si diuiti & amico des lautum prandium. Sic si rex ignoscat facinoroso pœnã capitis, maius beneficium est, quàm si obsequioso det aliquod officium. Pari modo maius absolute beneficium est remissio peccatorum, quàm innocentia: quia illa præstatur indigno & hosti, hæc autem datur ei qui non erat quidem dignus, sed neque etiam erat posituè indignus, nec hostis. Itaque peccatum post remissionem est maius, quàm peccatum post innocentiam, quia contra maius beneficium. Adde: peccatũ, quod quis committit post remissionem peccatorum, etiam committit post innocentiam: unde non solum est contra beneficium remissionis, sed etiam contra beneficium innocentie. Nam omne peccatum, quod committit homo in vita, est contra omnia beneficia quæ ei Deus præstitit; nam ad omnia præbet se ingratus: quare est etiam contra primum beneficium, quo ei præstitit innocentiam in baptismo.

Petes: An hæc ingratitude, qua quis post remissa peccata, denuò peccat, sit necessario consistenda?

Scotus d. 22. q. 1. arti. 3. putat necessario esse explicandam in confessione hoc modo: Antè grauitèr Deum multis peccatis offenderam, & puto me fuisse consecutum veniam; unde nunc rursus peccando, tanto beneficio fui ingratus.

Respondeo & Dico Primò: Quando ingratitude est speciale peccatum, est necessario eòntenda; vt

8
Quomodo beneficium sit mensura ingratitude.

9
Si absolute remittantur peccata.

Si sub conditione.

11
Scotus affirmat.

D. Thomas negat.

Videtur maior ingratitude peccare post remissionem peccatorum, quàm post innocentiam.

12
An hæc ingratitude sit necessario consistenda.

Scotus,

da; vt